

Onderwerp: Internationale samenwerking
Datum vergadering: 11-12-2023
Registratienummer: 1938902 versie 5

Besluitnota

Onderwerp

Internationale samenwerking

Voorgesteld besluit

Het dagelijks bestuur wordt voorgesteld:

1. Het beleid voor internationale samenwerking van ons waterschap als volgt aan te scherpen:
  - a. Vanuit maatschappelijke verantwoordelijkheid en solidariteit dragen we samen met andere waterschappen bij aan het oplossen van watervraagstukken in het buitenland;
  - b. Internationale samenwerking (binnen en buiten Europa) draagt bij aan het oplossen van de eigen wateropgave;
  - c. Internationale samenwerking maakt ons een aantrekkelijke werkgever.
2. De bestuurlijke ambitie om de inzet voor internationale samenwerking te verhogen van 1500 naar 3000 uur per jaar onderdeel uit te laten maken van de (integrale) voorbereiding van de Voorjaarsnota 2024 om op deze manier invulling te geven aan het aangescherpte beleid en de extra benodigde inzet.

Inleiding

Internationale samenwerking op het gebied van water wordt steeds belangrijker. Door klimaatverandering nemen de wateruitdagingen voor heel veel landen toe. Om deze reden wordt het steeds belangrijker om waterkennis te delen. Sinds 2004 heeft ons waterschap beleid voor internationale samenwerking. In 2008 is dit beleid aangepast en is hiervoor per jaar 1500 uur (ca. 1 fte netto) vrijgemaakt vanuit de totale capaciteit. Die 1500 uur wordt vooral ingezet voor de samenwerking met landen buiten Europa. Op dit moment zijn tien medewerkers actief in vijf landen: Zuid-Afrika, Kenia, Ethiopië, Colombia en Midden-Amerika. Deze medewerkers zijn hier heel enthousiast over en het draagt ook bij aan hun persoonlijke ontwikkeling. De samenwerking binnen Europa loopt al veel langer en valt grotendeels binnen het reguliere werk (uren) van ons waterschap en dus buiten die 1500 uur. Vanwege een aantal ontwikkelingen wordt voorgesteld om het beleid voor internationale samenwerking aan te scherpen. Ook wordt voorgesteld om in de voorbereiding van de Voorjaarsnota 2024 af te wegen of budget voor internationale samenwerking kan worden opgenomen om onze inzet in uren te kunnen verhogen.

Landelijke ontwikkelingen

In het buitenland opereren de waterschappen gezamenlijk onder de vlag van de Dutch Water Authorities (DWA). In 2022 heeft de DWA een nieuwe visie opgesteld, de visie voor 2030 (zie bijlage). In deze visie is onder andere de ambitie opgenomen om internationale samenwerking meer in te zetten om de Nederlandse wateropgave te helpen oplossen ('kennis halen'). Ook is de ambitie geformuleerd om meer Europees samen te werken. Alle waterschappen hebben in de Commissie Internationaal van de Unie van Waterschappen met deze visie 2030 ingestemd.

In 2022 is ook het raamwerkplan voor de tweede fase van de Blue Deal door alle waterschappen vastgesteld. De Blue Deal is het grootste uitvoeringsprogramma van de DWA. De Blue Deal is een twaalfjarige samenwerkingsovereenkomst tussen 14 landen (17 projecten) en de DWA. Dit betreft vooral overeenkomsten met ontwikkelingslanden. In het raamwerkplan voor de tweede fase is opgenomen dat er 'een tandje bij moet' om de Blue Deal doelen voor 2030 te halen, namelijk 20 miljoen mensen helpen aan schoon, voldoende en 'veilig water' in 2030.

Afbeelding: samenwerken in Blue Deal-project Kenia

Dit vraagt extra inzet van het Rijk (geld) en van de waterschappen (uren). Tot slot heeft het Nederlandse WaterschapsBank (NWB) Fonds in 2022 een nieuwe koers uitgezet. In deze nieuwe koers richt het NWB Fonds zich vooral op het versnellen van klimaatadaptatie binnen de Blue Deal-projecten.

Deze ontwikkelingen zijn de aanleiding voor voorliggend voorstel.

Thema-avond met Algemeen Bestuur

Tijdens de thema-avond van het Algemeen Bestuur op 11 januari 2023 is uitgebreid ingegaan op deze ontwikkelingen. Onder andere door de programmamanager Blue Deal (a.i.). Ook is toen toegelicht hoe internationale samenwerking binnen ons waterschap was en is vormgegeven, waarom we dat doen, wat dit heeft opgeleverd en zijn twee praktijkverhalen uitgebreid gepresenteerd. Binnen het toenmalige Algemeen Bestuur was veel steun voor deze werkzaamheden van ons waterschap.

Aangescherpt beleid en extra inzet

Om het beleid van ons waterschap op het gebied van internationale samenwerking meer in lijn te brengen met de DWA visie 2030 wordt voorgesteld om (de pijlers van) dit beleid als volgt aan te scherpen:

- Vanuit maatschappelijke verantwoordelijkheid en solidariteit dragen we bij aan het oplossen van internationale wateruitdagingen;
- Internationale samenwerking (binnen en buiten Europa) draagt bij aan het oplossen van de eigen wateropgave;
- Internationale samenwerking maakt ons een aantrekkelijke werkgever.

Voorgesteld wordt om hiervoor bij de integrale afwegingen voor de Voorjaarsnota 2024 de jaarlijkse inzet op internationale samenwerking te verhogen van 1500 naar 3000 uur.

Het beleid uit 2008 wordt teruggetrokken. Dit beleid was als volgt geformuleerd:

- internationale solidariteit, om onder meer een bijdrage te kunnen leveren aan beter waterbeheer in de wereld en aan het halen van millenniumdoelstelling nr. 7;
- samenwerking en uitwisseling binnen Europa, vooral gericht op de Europese dossiers op het gebied van waterwetgeving;
- kennisontwikkeling en uitwisseling, onder meer in de vorm van het jaarlijks faciliteren van een afstudeerplaats voor een student van UNESCO-IHE.

Voor de uitvoering van dit beleid is sinds 2008 jaarlijks 1500 uur en € 30.000 ter beschikking gesteld voor internationale solidariteit en € 20.000 voor kennisuitwisseling (UNESCO-IHE). Deze € 50.000 wordt al lang niet meer in de begroting opgenomen en de directe samenwerking van ons waterschap met het IHE is lang geleden gestopt. Dit had onder andere te maken met personele wisseling bij het IHE en het feit dat in het Blue Deal-programma alleen maar uren van waterschappen worden ingezet en geen (direct) geld. Voor de 1500 uur inzet is geen budget beschikbaar gesteld, dit wordt uit de totale capaciteit vrij gemaakt.

Wat heeft internationale samenwerking tot nu toe opgeleverd?

Een kleine greep uit de opbrengst van internationale samenwerking van ons waterschap in de afgelopen jaren:

- In Kenia is er een hydrologisch model en monitoringsplan gemaakt ten behoeve van de waterverdeling (ook gebruik van app). Een belangrijk hulpmiddel, vooral voor tijden van droogte;
- In Roemenië is onder andere een strategisch crisisplan gemaakt;
- In Colombia is onder andere de crisisorganisatie versterkt en zijn de waterkwaliteitsmonitoring en het databeheer verbeterd;
- Voor ons waterschap heeft het bijgedragen aan de persoonlijke ontwikkeling van medewerkers en zorgt het voor geïnspireerde en enthousiaste medewerkers.

Beoogd effect

Het beoogde effect is:

- Ons waterschap draagt zijn aandeel bij aan het bereiken van het Blue Deal-doel (zoals landelijk afgesproken): in 2030 20 miljoen mensen helpen aan schoon, voldoende en 'veilig water. Hiervoor zet ons waterschap indien mogelijk minimaal 2000 uur per jaar in voor het Blue-Deal-programma';
- Door intensivering van het 'leren uit het buitenland' is het oplossen van een aantal watervraagstukken van ons waterschap in 2030 versneld.

Argumenten

De argumenten om het beleid aan te scherpen zijn:

1.1 Klimaatverandering maakt internationale samenwerking steeds belangrijker

De gevolgen van klimaatverandering worden wereldwijd steeds meer zichtbaar. Regelmatig komen er bijvoorbeeld overstromingen en droogtes in het nieuws. Vooral veel arme landen worden harder door klimaatverandering getroffen dan veel rijke landen. Vanuit een (brede) maatschappelijke verantwoordelijkheid kan ook ons waterschap

helpen bij het oplossen van deze watervraagstukken. Om deze grote uitdagingen aan te pakken neemt het belang internationale kennisuitwisseling binnen en buiten Europa steeds verder toe.

1.2 Intensiveren van 'leren uit het buitenland' helpt bij het oplossen van de eigen wateropgave

In lijn met de vastgestelde DWA-visie 2030 wordt in het aangescherpte beleid van ons waterschap voorgesteld om van het intensiveren van het 'leren uit het buitenland' een speerpunt te maken. Dit kan ons helpen om onze eigen wateropgave versneld op te lossen. Naast kennis 'brengen' kunnen we veel leren van de aanpak van wateruitdagingen van andere landen. Dit kan kennis zijn van binnen en buiten Europa. In Europees verband wordt al veel samengewerkt, maar zijn ook nieuwe kansen aanwezig. Bijvoorbeeld op het gebied van droogte met de zuidelijke Europese landen.

De argumenten om extra inzet voor internationale samenwerking af te wegen bij de voorbereiding van de voorjaarsnota 2024 zijn:

2.1 Ook van ons waterschap is extra inzet nodig om de SDG- en Blue Deal-doelen te halen

In het tweede fase raamwerkplan van de Blue Deal is vastgesteld dat er meer inzet van het Rijk en de waterschappen nodig is om de Blue Deal-ambitie te kunnen halen: in 2030 20 miljoen mensen helpen aan schoon, voldoende en 'veilig water'. Op deze manier dragen het Rijk en de waterschappen bij aan behalen van de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties: onder andere SDG-doel 6 (water) en 13 (klimaatactie). Er is dus een versnelling nodig. Een inschatting van het programmabureau Blue Deal is dat ons waterschap alleen al voor de Blue Deal-projecten ongeveer 2000 per jaar zou moeten leveren. In 2020 kwam de gemiddelde inzet per waterschap voor internationale samenwerking op bruto ca. 3350 uur per jaar uit. Ons waterschap blijft daar dus behoorlijk in achter. Voor de beeldvorming: in 2022 vormde de huidige 1500 uur per jaar 0,23%¹ van de beschikbare formatie (excl. MRB) en 0,08% van de begroting.

2.2 Met uitbreiding van de beschikbare capaciteit kan ons waterschap invulling geven aan het aangescherpte beleid

Om invulling te geven aan het speerpunt om meer te leren uit het buitenland is extra capaciteit nodig. Het ontsluiten en implementeren van nieuwe kennis vraagt extra tijd. Binnen internationale samenwerking worden ideeën opgedaan om in Nederland verder op te pakken, maar is er bij ons waterschap meestal geen tijd om dit handen en voeten te geven.

2.3 Extra inzet op internationale samenwerking maakt ons waterschap aantrekkelijker als werkgever

De medewerkers die actief zijn in een internationaal project zijn hier heel enthousiast over. Ze zien deze werkzaamheden vaak als 'kers op de taart'. Door uitbreiding van de inzet op internationaal samenwerken kunnen meer medewerkers meedraaien in een internationaal project. Op deze manier wordt ons waterschap nog aantrekkelijker als werkgever. Ook bij een krappe arbeidsmarkt is dit een voordeel. Daarnaast draagt internationale samenwerking bij aan de persoonlijke ontwikkeling en het enthousiasme van de deelnemende medewerkers.

Kanttekeningen

Als in de Voorjaarsnota 2024 extra inzet voor internationale samenwerking mogelijk wordt gemaakt, dan gelden de volgende kanttekeningen:

2.1 Extra uren voor internationale samenwerking mogen niet op de bestaande formatie drukken

De huidige werkdruk is hoog. Dat mag niet hoger worden doordat collega's mee gaan draaien in internationale projecten. Om die reden wordt voor de extra benodigde uren voorgesteld om in de voorjaarsnota geld op te nemen om vervanging te organiseren.

2.2 Meer vliegen voor internationale samenwerking is slecht voor het klimaat

Meer inzet op internationale samenwerking betekent ook dat collega's vaker het vliegtuig moeten pakken. De uitstoot van deze vliegtrips is slecht voor het klimaat. Werkbezoeken zijn echter noodzakelijk, omdat het belangrijk is voor het opbouwen van relaties en om het werkgebied goed te leren kennen. Per werkbezoek vindt een afweging van nut en noodzaak plaats. Indien mogelijk, wordt er digitaal samengewerkt. Sinds corona is het op afstand samenwerken makkelijker geworden. Binnen het Kenia-project waar ons waterschap in meedraait en waar Wereld Waternet penvoerder van is, worden alle vliegkilometers gecompenseerd door de aanplant van bomen. In de werkgroep Internationaal van de Unie van Waterschappen hebben we de vraag gesteld of alle vliegkilometers van het Blue Deal-programma gecompenseerd kunnen worden. Daar is nog geen antwoord op gegeven.

---

¹ 3000 uur komt op 0,37% van de formatie in november 2023 uit.

Financiën

Voorgesteld wordt om bij de integrale afwegingen voor de Voorjaarsnota 2024 de jaarlijkse inzet op internationale samenwerking te verhogen van 1500 naar 3000 uur en hiervoor jaarlijks een (extra) bedrag van € 110.000 euro op te nemen. Deze kosten vallen onder het programma Bestuur en organisatie en worden dan ook verdeeld over de beide heffingen: 54% Watersysteemheffing en 46% Zuiveringsheffing. Het verhogende effect op de netto-kosten van de meerjarenbegroting is ongeveer 0,06%. Voor de huidige 1500 uur per jaar voor internationale samenwerking wordt geen budget aangevraagd. Zoals we al vele jaren doen, wordt dit vrijgemaakt vanuit de totale capaciteit.

Totaal 3000 uur per jaar komt ongeveer overeen met 2 fte (netto). Dit kan als volgt worden ingezet:

- Minimaal 2000 per jaar voor Blue Deal-projecten. Het programmabureau Blue Deal heeft ingeschat dat ons waterschap 2000 uur per jaar zou moeten bijdragen aan de Blue Deal-projecten om naar verhouding bij te dragen aan de Blue Deal-doelstelling;
- Ongeveer 450 uur per jaar voor de coördinatie van internationale samenwerking bij ons waterschap (onder andere coördineren van de inzet van collega's in internationale projecten en adviseren van management en bestuur);

De rest van de beschikbare 3000 uur per jaar kan onder andere ingezet worden voor de werkzaamheden die nodig zijn om meer 'kennis te halen', om buitenlandse delegaties te ontvangen en voor mogelijke inzet voor het Midden-Amerika-project (niet Blue Deal-project). De (reguliere) inzet voor Europese samenwerking maakt geen deel uit van deze 3000 uur.

Het voorgestelde budget wordt ook gebruikt voor kleine uitgaven, zoals de kosten voor een veiligheidstraining van medewerkers die voor het eerst mee gaan draaien in een internationaal project buiten Europa.

Vervolg

Indien in de Voorjaarsnota 2024 wordt opgenomen om de inzet op internationale samenwerking te verruimen, wordt (naast lopende werkzaamheden) gezocht naar extra medewerkers binnen ons waterschap voor de Blue Deal-vacatures die er zijn. Daarnaast worden onder andere de werkzaamheden met de focus 'kennis halen' opgepakt.

In 2030 evalueren we het aangescherpte beleid en de extra inzet voor internationale samenwerking.

Communicatie

Als in de Voorjaarsnota 2024 de inzet voor internationale samenwerking wordt uitgebreid, wordt hierover binnen ons waterschap intern gecommuniceerd, onder andere door een bericht op Binnenwater en in de reguliere interne communicatie over internationale samenwerking (bijvoorbeeld lunchbijeenkomst). Over de werkbezoeken die worden afgelegd wordt intern en extern gecommuniceerd. Het AB wordt jaarlijks op de hoogte gehouden van de buitenlandactiviteiten en – resultaten via het bestuursverslag. Er wordt een communicatieplan gemaakt om te kijken of de communicatie over internationale samenwerking verbeterd kan worden.

Samenwerking & participatie

De DWA visie 2030 en het raamwerkplan voor de tweede fase van het Blue Deal-programma is in samenwerking en participatie met veel partijen opgesteld. Onder andere met de ministeries van Buitenlandse Zaken en Infrastructuur en Water. De samenwerking met andere waterschappen verloopt vooral via de Unie van Waterschappen: de Commissie Internationaal (Cinter) en de Werkgroep Internationaal (Winter).

Als ons waterschap de inzet voor internationale samenwerking uitbreid, werken we bij de invulling hiervan nauw samen met het programmabureau Blue Deal. Via een penvoerend waterschap kunnen we vervolgens in de samenwerking met buitenlandse partners betrokken worden.

Bijlage

De volgende bijlage hoort bij voorliggend bestuursvoorstel:

- Dutch Water Authorities visie 2030 (DM 1888718).